

1.

HAFTA

SOSYAL BİLGİLER

1. ÜNİTE

• BİREY VE TOPLUM

7.
Sınıf

İLETİŞİME BAŞLIYORUM

KAZANIMLAR

SB.7.1.1. İletişimi etkileyen tutum ve davranışları analiz ederek kendi tutum ve davranışlarını sorgular.

İLETİŞİME BAŞLIYORUM

KAVRAM ÖĞRENİYORUM

İletişim: Duygu, düşünce veya bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılmasıdır.

Jest: Herhangi bir şeyi açıklamak için genellikle el, kol ve baş ile yapılan içgüdüsel veya iradeli harekettir.

Mimik: Duygu ve düşünceleri belirtecek şekilde yüzde oluşan durum ve hareketlerdir.

Empati: Kişinin olaylara karşısındakinin gözü ile bakarak onun duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışmasıdır.

Beden dili: Duygu ve düşüncelerin yüz ifadesi, beden duruşu vb. yollarla anlatıldığı iletişim biçimi, vücut dili.

Ön yargı: Bir kimse veya bir şeyle ilgili olarak belirli şart, olay ve görüntülere dayanılarak önceden edinilmiş olumlu veya olumsuz düşüncelerdir.

İletişim Unsurları

KAYNAK-GÖNDERİCİ	İletinin ilk çıktığı yerdir. İletiyi gönderen; kişi, topluluk ya da kuruluş olabilir. Örneğin; trafik lambalarındaki kırmızı ışık.
ALICI	Kaynak tarafından iletinin aktarıldığı kişi, topluluk ya da kuruluştur. Örneğin; trafikteki sürücüler ve yayalar.
İLETİ - MESAJ	Kaynak tarafından alıcıya aktarılan bilgi, tutum ve davranışlardır. Örneğin; trafik işaretinin verdiği dur mesajı.
KANAL	İletinin aktarılmasında kullanılan yöntem ve yol, kanal olarak isimlendirilir. Örneğin; görsel.
BAĞLAM	İletişim unsurlarının hepsinin oluşturdukları ortamdır. Örneğin; sokak.
DÖNÜT-GERİ BİLDİRİM	Alicinin kaynağa verdiği tepkiye denir. Örneğin; sürücülerin araçlarını hareket ettirmemesi.

İletişim Türleri

Sözlü İletişim: Konuşarak kurduğumuz iletişim türüdür.

Örneğin; Eymen'in arkadaşları ile konuşması, insanların kendi aralarında konuşması...

Yazılı İletişim: Yazılı şekilde kurulan bir iletişim türüdür.

Örneğin; Halil'in ailesine mektup göndermesi, WhatsApp yazışmaları, e-posta göndermek...

Sözsüz İletişim: Duygu ve düşüncelerin beden dili, jest, mimik, ses tonu, fiziksel görüntü, kıyafetler vb. sözel olmayan unsurlarla ifade edilmesidir.

Örneğin; parmak kaldırmak, gülümsemek, resim çizmek, sesimizin tonunu ayarlamak...

Sözsüz iletişim sözlü iletişimin tamamlayıcısıdır.

Etkili İletişim Kurabilmek için;

- Güzel konuşmalıyız.
- Göz teması kurmalıyız.
- Etkili dinleme yapmalıyız.
- Empati kurmalıyız.
- Eleştirilere açık olmalıyız.
- Ön yargıdan uzak durmalıyız.

UNUTMAYIN!

İletişim sırasında;

- Sözler %7
 - Ses %38
 - Beden dili %55
- etkilidir.

ETKİNLİK 1

Aşağıdaki iletişim sorunlarını inceleyerek iletişim sorunlarının konuşmacıdan mı yoksa dinleyiciden mi kaynaklı olduğuna karar verip işaretleyiniz.

	İletişim Sorunu	Konuşmacıdan	Dinleyiciden
1.	Geri bildirim vermeme		
2.	Sürekli aynı ses tonu ile konuşma		
3.	Eksik bilgi ve mesaj verme		
4.	Soru sormama		
5.	İyi hazırlanmamış konuşma metni		
6.	Konuşmayı yanlış yorumlama		

ETKİNLİK 2

Aşağıdaki ifadelerden doğru olanlara “✓”, yanlış olanlara “✗” koyunuz.

	Bilgi	Doğru	Yanlış
1.	Göz teması kurmak etkili iletişimi sağlamada önemli bir yer tutar.		
2.	İletişimi başlatan kişiye kaynak denilmektedir.		
3.	İletişimi etkili hâle getirmenin farklı yolları bulunmaktadır.		
4.	Ses tonumuz sözlü iletişim unsurlarındandır.		
5.	Etkili iletişimde ön yargı önemli bir yer tutmaktadır.		
6.	WhatsApp, e-posta, metin mesajları yazılı iletişim örneklerindendir.		

ETKİNLİK 3

Aşağıdaki yüz ifadelerinden iletişimi olumlu etkileyenlere “✓”, olumsuz etkileyenlere “✗” koyunuz.

1

2

3

4

5

6

1. Duygu, düşünce veya bilgilerin çeşitli yollarla başkalarına aktarılmasını ifade eden kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ön yargı
B) İletişim
C) İşaret dili
D) Öz saygı

2.

İletişimin temel ögeleri; kaynak, alıcı, mesaj, kanal ve geri bildirimden oluşmaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi kaynak ögesinin tanımıdır?

- A) İletiyi gönderen; kişi, topluluk ya da kuruluştur.
B) İletiyi hedef olarak seçtiği kişi, topluluk ya da kuruluştur.
C) İletinin aktarılmasında kullanılan yöntemdir.
D) Aktarılan bilgi, tutum ve davranıştır.

3. Bir kişi;

- ▶ Bireysel farklılıklara saygı gösteririm.
- ▶ Bireysel haklara saygı duyarım.
- ▶ Karşımdaki kişiyi dikkatlice dinlerim.

diyorsa aşağıdakilerden hangisini gerçekleştirmiştir?

- A) Başarılı bir eğitimi
B) Sağlıklı yaşamı
C) Etkili iletişimi
D) Bilimsel deneyi

4. Aşağıdaki durumlardan hangisi iletişime bir örnek değildir?

- A) Fatih'in telefonda babası ile konuşması
B) Sesten rahatsız olan köpeklerin havlaması
C) Sinan'ın arkadaşını eliyle çağırması
D) Adnan'ın şarkı dinlemesi

5.

Yazılı iletişim, yazı kullanarak gerçekleştirdiğimiz iletişimidir. Mektuplar, faks mesajları, elektronik postalar, bültenler yazılı iletişime örnektir.

Buna göre yazılı iletişimde aşağıdakilerden hangisine dikkat etmemize gerek yoktur?

- A) Ses tonuna
B) Açık ve net ifadelere
C) Yazım kurallarına
D) Noktalama işaretlerine

6.

Yazılı iletişim, yazı kullanarak gerçekleştirdiğimiz iletişimidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi yazılı iletişim yollarından biri olamaz?

- A) Mektuplar
B) Mimikler
C) Faks mesajları
D) Elektronik postalar

7.

Empati, kendimizi karşıımızdaki kişinin yerine koyarak olaylara onun bakış açısıyla bakmaktır.

Aşağıdakilerden hangisi iletişimde empatinin faydalarındandır?

- A) Dinleyiciye düşüncelerimizi kabul ettiririz.
- B) Sadece kendi konuştuklarımızı önemseriz.
- C) Karşıdakiinin duygu ve düşüncelerini anlarız.
- D) İletişimin hemen bitmesini sağlarız.

8.

Etkili iletişim becerileri, her türlü insan ilişkisinde ve her türlü meslek alanında ilişkileri kolaylaştırıcı olabilmektedir.

Buna göre etkili iletişim için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Hayatımızın birçok yerinde görüldüğü
- B) Yalnızca sözlü olarak gerçekleştiği
- C) İşlerimizi kolaylaştırdığı
- D) Birçok meslek dalında kullanıldığı

9.

Aşağıdakilerden hangisi iletişimde konuşmacıdan kaynaklanan bir hata değildir?

- A) Eksik bilgi ve mesaj verme
- B) Dinleyiciye karşı ön yargılı olma
- C) Aynı ses tonu ile sıkıcı konuşma
- D) Geri bildirim vermeme

10.

İletişim sırasında yaptığımız el-kol, ayak-bacak ve baş hareketlerimize ne denir?

- A) Mimik
- B) Jest
- C) Göz teması
- D) Empati

11.

İletişime geçtiğimiz anda beden dilimiz karşıımızdaki kişiyi olumlu veya olumsuz yönde etkileyebilir. Konuşmacının bıraktığı ilk izlenim önemlidir. Bu yüzden beden dilini doğru kullanmak gerekir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) İletişimde sadece sözlü ileti önemlidir.
- B) İletişim sürecinde davranışlarımız dinleyiciyi etkiler.
- C) İletişimde konuşmacı dilini etkili kullanmalıdır.
- D) İletişimde dinleyicinin anlayışı belirleyicidir.

12.

İletişim becerileri sözel olan ve olmayan mesajlara duyarlılık, etkili olarak dinleme ve etkili olarak tepki verme biçiminde özetlenebilmektedir. İletişim becerilerinin doğuştan ve sezgi yoluyla gerçekleştiğini düşünenler olsa da pek çok çalışma, iletişim tekniklerinin çoğu ögesinin öğrenilebilir ve öğretilir özellikler taşıdığını göstermektedir.

Buna göre;

- I. İletişim hem dinleme hem de söz söyleme sanatıdır.
- II. İletişim becerisini çevremizden öğrenebildiğimiz gibi çevremize de öğretebiliriz.
- III. İletişim becerilerinin doğuştan gelen bir yetenek olduğunu düşünenler de vardır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

1. Nasrettin Hoca bir gün eşeğinden düşer ve acıyla kıvrılır. Hoca'nın başına toplananlar, "Hemen bir doktor çağırın!" diye bağışırken Hoca, "Bana doktor değil, eşekten düşmüş birini bulun." diye bağıır.

Aşağıdaki sözlerden hangisi Nasrettin Hoca'nın durumu ile ilişkilendirilemez?

- A) İnsan acı duyabiliyorsa canlıdır. Başkasının acısını duyabiliyorsa insandır. (Tolstoy)
B) İnsanı insan kılan özellik, empati yeteneğini geliştirmiş olmasıdır. (Haruki Murakami)
C) En büyük insan, kendini en çok sayıda insanın yerine koyabilir. (Jane Adams)
D) İnsanın en iyi yardımı kendi kendisine yaptığı yardımdır. (Goethe)

3. Etkili iletişim, iyi öğretmen-öğrenci ilişkisi oluşturma ve sürdürmede mesaj alma kadar mesaj göndermeyi de içerir. Öğretmenler öğrencilerini dinlerken, öğrencinin söylediklerine ön yargısız yaklaşmalı, anlamaya çalışmalı dikkati sürekli tutmalıdır. Bu durum öğrencide duygularının kabul gördüğü ve duygularını ifade edebileceği güvenini geliştirir.

(Edwards, 1997)

Paragrafta anlatılan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sınıf ortamında öğretmen egemen olmalıdır.
B) Öğrenciler sorumluluklarını yerine getirmelidirler.
C) Etkili iletişim başarılı eğitimi beraberinde getirir.
D) Okul kurallarını öğretmen ve öğrenci birlikte oluşturmalıdır.

2.

Ön yargı bireylere, düşüncelere, belirli bir insan topluluğuna ya da nesnelere ilişkin olabilir. Ön yargılar kişinin, topluluğun ve nesnenin karşısında olmak ya da yanında olmak biçiminde ortaya çıkabilir. Ama genellikle olumsuz yani karşı olmak biçimi ağır basar. Ön yargılar bazen de acele karar vermektan kaynaklanır. Bir iki tecrübeden hemen genel geçer bir hüküm çıkartılır. Bir elma yerirsiniz ekşi, sulu, kokulu ve tatlı gibi birçok izlenime sahip olursunuz. Fakat her elma aynı değildir. Birçok insan birbirine elma muamelesi yapar ve sonunda yargılar oluşmadan ön yargılar oluşur.

(Aydın Uzkan)

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Ön yargının her zaman olumsuz durumlara yol açtığına
B) Ön yargının bir nedeninin de karar verirken aceleci davranmamız olduğuna
C) Ön yargının sebebinin bilgi sahibi olunmadan verilen kararlar olduğuna
D) Ön yargının insandan başka nesnelere karşı da yapıldığına

4.

Gülümseme iki insan arasında kurulan hem ilkel hem de uygar bir iletişimdir onun için. Birbirine gülümseyen iki insan, saniyenin onda birinde dudaklardan gözlere sirayet eden mutluluk pırıltısıyla birbirlerine saygılarını, sevgilerini iletirler. Hiçbir sahteliği olmayan bu alışverişte mutluluk elle tutulabilen, gözle görülebilen bir şeye dönüşür.

(Kahraman Tazeoğlu)

Bu sözle aşağıdakilerden hangisinin önemine vurgu yapıldığı söylenemez?

- A) Sözsüz iletişim
B) Sözlü iletişim
C) Beden dili
D) Mimik

5 ve 6. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

Osmanlılar kapı tokmaklarında da inceliklerini sergilemişlerdir. Kapılarda genellikle iki tokmak yer almıştır. Bunlardan sağda ve bazen daha yukarıda olanı tok ve kalın bir ses çıkarırdı. Bu tokmağı erkek misafirler kullanır ve ev sahipleri bir erkeğin kapıda beklediğini anlardı. Sol tarafta ve diğerine göre biraz daha aşağıda ve daha süslü olan tokmak ise tiz ve ince bir ses çıkarırdı. Kadınlar bu tokmağı kullanır, böylelikle evin hanımı rahat bir şekilde kapıyı açardı.

5. Parçada bahsedilen iletişim türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Görsel iletişim B) Sözsüz iletişim
C) Sözlü iletişim D) Yazılı iletişim

6. Verilen paragrafta ana düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Osmanlı toplumunda ön yargıların olmadığı
B) En etkili iletişimin sözlü iletişim olduğu
C) Kültürel etkinliklerin iletişimi etkilediği
D) Alışkanlıklarımızın iletişimize yansıdığı

7.

Sözsüz iletişim sözel olmayan ifadeleri yani beden dili, jest ve mimikleri, ses tonu, beden duruşunu, kıyafetler gibi pek çok unsuru içermektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi sözsüz iletişime örnek olarak gösterilemez?

- A) Gizem'in, sınıf tahtasına konuşanları yazması
B) Ali'nin, annesine gülümsemesi
C) Sevim'in, yeni tanıştığı biri ile sosyal mesafe gereği tokalaşmaması
D) Arif'in, söz hakkı almak istediğinde parmak kaldırması

8.

Yunuslar Birbirlerine "Adlarıyla" Sesleniyor

Yunuslar su altına çok uzak mesafelerde bile birbirleriyle iletişim kurabiliyor. Bunu çıkardıkları bir takım seslerle yapıyorlar. Bilim insanları yaptıkları araştırmada bir yunusun diğer yunusa seslenirken onun sesini taklit ettiğini fark ediyor. Böylece taklit edildiğini anlayan yunus, kendisine seslenildiğini anlıyor. Bu araştırmayı yürüten bilim insanları, yunusların birbirlerine bu şekilde seslenmesini tıpkı insanların birbirlerine seslenmesine benzetiyor.

(Alp Akoğlu, Bilim Çocuk Dergisi, s. 5)

Bu parça iletişim açısından değerlendirildiğinde aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Doğadaki diğer canlıların da aralarında iletişim kurduğuna
B) Tüm canlıların yunuslara benzer iletişim yöntemi benimsediğine
C) İnsanların iletişim kurmada diğer canlılara göre daha başarılı olduğuna
D) Yunuslar ve insanların aynı şekilde iletişim yöntemi seçtiğine

9.

“Kökü ilmekten yani bağlamak fiilinden gelen iletişim, duygu, düşünce veya bilgilerin farklı yollarla başkalarına aktarılmasıdır. Toplumsal bir varlık olan insan bir arada yaşamının bir gereği olarak birbirleriyle etkileşim hâlinindedir. Bu etkileşimi iletişim kurarak sağlarlar. İletişim en az iki kişi arasında gerçekleşir ve iki insanın birbirinin farkına varması ile başlar. İnsanın olduğu her yerde iletişim vardır. Örneğin çarşıda, pazarda, okulda, sokakta... İletişim sözlü, sözsüz ve yazılı olmak üzere üçe ayrılır.”

Bu parçadan iletişimle ilgili;

- I. Ne anlama gelmektedir?
II. Nasıl başlar?
III. Kaç türü vardır?

sorularından hangilerinin cevabı çıkarılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) II ve III D) I, II ve III

10. Ülkemizde Karadeniz'in doğusunda dağlık ve engebeli arazi yapısı nedeniyle evler birbirinden uzaktır. Bu nedenle yöre insanı, günlük hayattaki iletişimini ısıklıkla yapmaktadır. Günümüzde yörede yaşayan 10.000'e yakın insanın ısıklık diliyle iletişim kurduğu tahmin edilmektedir. Bir iletişim sistemi olarak geliştirilen ve sürdürülen ısıklık dili, insanoğlunun kendini ifade tarzının farklı örneklerinden biridir. Isıklık dili, 2017'de UNESCO Acil Koruma Gerektiren Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi'ne girmiştir.

Bu parça;

- I. İletişimin coğrafi şartlardan etkilendiği,
- II. Isıklık dilinin uluslararası alanda dikkat çektiği,
- III. Isıklık dilinin en etkili iletişim yöntemi olduğu

yargılarından hangilerine kanıt oluşturmaktadır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III D) I, II ve III

11. Beden dili iletişimi etkili kılan unsurlardan birisidir ve kültürden kültüre farklılık gösterir. Örneğin kültürümüzde olumlu olan herhangi bir el hareketi farklı bir kültürde küfür olarak algılanabilir. Bu nedenle iletişimde beden dilini kullanırken iletişim kurduğumuz kişi ile aynı kültürden olmamız iletişimi daha sağlıklı yapar.

Bu ifadelerden yola çıkarak iletişimle ilgili;

- I. Sözlü iletişim beden dilinden daha etkilidir.
- II. Beden dili her toplumda aynı anlamlara gelmeye-bilir.
- III. Beden dili iletişimde önemli bir yere sahiptir.

çıkırımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II B) I ve II
C) II ve III D) I, II ve III

12. Çevresindeki insanların çok resmî kıyafetler tercih ettiği bir toplumsal farkındalık etkinliğine katılan Begüm bu etkinlikte mavi renkli bir tişört giymiştir. Bu durumun sebebini merak eden arkadaşı Elif'e "Bugün otizmli vatandaşlarımız adına bu şekilde giyindim." demiştir.

Buna göre Begüm'ün kullandığı iletişim yöntemiyle ilgili,

- I. Sözsüz iletişimi kullanmıştır.
- II. İnsanlara sosyal mesaj vermek istemiştir.
- III. Ortamdaki insanlar üzerinde aynı etkiyi bırakmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II B) I ve II
C) I ve III D) I, II ve III

13. Mahrebian ve Ferris tarafından 1967 yılında yapılan bir araştırmada bir iletişim sürecinde karşı taraf üzerinde; sözlerin %7, sesin %38, beden dilinin ise %55 oranında etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Buna göre aşağıdaki davranışlardan hangisinde kurulan iletişimin daha etkili olması beklenir?

- A) Burak'ın yaptığı yemeklerin tarifini sosyal medya hesabında yayınlaması
- B) Ahmet Öğretmen'in konuyu tahtadan okuyarak iş-lemesi
- C) Kevser'in günlerdir görmediği arkadaşı Gülsüm ile saatlerce telefonda görüşmesi
- D) Kaynak suya doğru giden bir çocuğa annesinin kaşlarını çatarak işaret parmağını sallaması

14. İletişim, çevremizde olup bitenleri anlamak ve kendimizi çevremizdekilere anlatabilmek için çeşitli yollarla bilgi, duygu ve düşüncelerimizin paylaşılmasıdır.

Verilen tanıma göre;

- I. Mehmet Öğretmen'in sınıfa girdiğinde öğrencilerine "Günaydın" demesi,
- II. Sabri'nin derste aklına takılan bir soruyu öğretmene sormak için parmak kaldırması,
- III. Fahri Amca'nın her sabah günlük gazetesini okuması

durumlarından hangileri iletişime örnek olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) I ve III D) II ve III

2.

HAFTA

SOSYAL BİLGİLER

1. ÜNİTE

• BİREY VE TOPLUM

OLUMLU İLETİŞİM YOLLARI

KAZANIMLAR

7.
Sınıf

OLUMLU İLETİŞİM YOLLARI

KAVRAM ÖĞRENIYORUM

Ben dili: Karşısındaki kişiyi üzmeyecek bir şekilde, yaşanan olaya kendi duygularını da katarak tatlı dille konuşmaktır.

Sen dili: Karşısındakini yargılamaya yönelik, suçlayıcı ifade kullanma biçimi.

Uzlaşma: Olumlu iletişimle anlaşmazlığın giderilmesidir.

Çatışma: Çoğunlukla insanların birbirlerini dinlememeleri veya yanlış anlamaları ile ortaya çıkan iki taraf arasındaki anlaşmazlık durumudur.

Olumlu İletişimi Sağlayan Tutum ve Davranışlar

- Empati kurmak
- Beden dilini doğru kullanmak
- Farklılıklara saygılı olmak
- Ben dili kullanmak
- Göz teması kurmak
- Etkili dinleme yapmak
- Güler yüzlü olmak

Olumsuz İletişime Neden Olan Tutum ve Davranışlar

- Sen dili kullanmak
- Ön yargılı olmak
- Argo sözcük kullanmak
- Tehdit etmek
- Alay etmek
- Emir vermek
- Nutuk atmak - Öğüt vermek

BEN DİLİ

- Olumlu bir iletişim türüdür.
- Konuşmalar davranışa yöneliktir.
- Yakınlığı artırıcı, anlaşmazlığı azaltıcıdır.

SEN DİLİ

- Olumsuz bir iletişim türüdür.
- Konuşmalar kişiliğe yöneliktir.
- Kişi kendini kısıtlanmış hisseder.

Ben Dili Örnekleri

- Yemeğin israf edilmesi beni üzüyor.
- Beni dinlemediğinde üzülüyorum.

Sen Dili Örnekleri

- Tabağını hep yarım bırakıyorsun.
- Benden hep gözlerini kaçırıyorsun.

Etkin Dinleme: İletişimde bulunduğumuz kişiden mesajı tam ve doğru alma etkinliğidir.

Etkin Dinleyicinin Özellikleri

- Dikkatini karşısındaki kişiye verir.
- Konuşmacıyı sözünü kesmeden dinler.
- Göz teması kurar.
- Yargılamadan, suçlamadan dinler.
- Dinlerken başka bir işle meşgul olmaz.
- Konuşmacının sözlerine olduğu kadar sözsüz mesajlarına da dikkat eder.
- Empati kurar ve belli eder.

İletişimde Çatışma ve Uzlaşma

Çatışma: Kişiler arasındaki anlaşmazlık durumudur. İletişim için olumludur.

Uzlaşma: Kişiler arasındaki çatışmanın sona ererek ortak paydada buluşulmasıdır. İletişim için olumsuzdur.

ETKİNLİK 1

Aşağıdaki cümlelerin ben dili veya sen dili olduğuna karar verip uygun yerlere işaretleyiniz.

	Cümle	Ben Dili	Sen Dili
1.	Sürekli yüksek sesle konuşuyorsun.		
2.	Dikkatinizi bana vermediğiniz zaman üzülüyorum.		
3.	Ödevlerinizin yapılmaması kendimi kötü hissettiriyor.		
4.	Zaten hep söz hakkı almadan konuşuyorsun.		
5.	Sesimi arkaya duyuramadığım zaman kendimi rahatsız hissediyorum.		
6.	Hatalısın ve beni çok üzüyorsun.		

ETKİNLİK 2

İletişimi etkileyen tutum ve davranışları inceleyerek iletişimi nasıl etkilediğini uygun kutucuğa işaretleyiniz.

	İletişimi Etkileyen Tutum ve Davranışlar	Olumlu	Olumsuz
1.	Farklılıklara saygılı olmak		
2.	Emir vermek		
3.	Nutuk çekmek		
4.	Öz saygı geliştirici dil kullanmak		
5.	Dikkati karşımızdakine vermek		
6.	Küçük düşüren lakaplar takmak		

ETKİNLİK 3

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun kavramları yerleştiriniz.

ileti

dinleyici

olumlu

empati

beden dili

1.	Bir kişinin kendisini başkasının yerine koyarak olaylara onun bakış açısı ile bakmasına denir.
2.	İyi bir konuşmacının sözlerini kesmeden dikkatlice dinler.
3.	 insanların jest, mimik ve hareketler ile iletişim kurmasıdır.
4.	Kendini doğru ifade etmek iletişimin gereklerindendir.
5.	Kaynak tarafından aktarılan bilgi, tutum ve davranışların tümüne denir.

ETKİNLİK 4

Aşağıdaki ifadelerden doğru olanlara "✓", yanlış olanlara "✗" koyunuz.

	Bilgi	Doğru	Yanlış
1.	Sen dili olumlu iletişim kurmamızı sağlar.		
2.	İletişime başlarken güler yüzlü olmak ve tatlı dil kullanmak gerekir.		
3.	Etkin dinleyici konuşmacıyı sözünü kesmeden dinler.		
4.	Çatışma sayesinde her iki taraf da anlaşmadan memnun kalır.		
5.	Ben dili tartışmaları sonlandırabilmektedir.		
6.	Sürekli nasihat vermek iletişimi olumlu etkilemektedir.		

1.

Bireyin kabul edilemeyen davranışları karşısında suçlayıcı, yargılayıcı, değerlendirici, eleştirici mesajlar içeren dile “----” denir.

Metinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Sen dili B) Ben dili
C) Öz benlik D) Sempati

2. İletişimde “Ben Dili”ni kullanan biri;

davranışlarından hangilerini sergiler?

- A) I ve II B) I ve III
C) II ve III D) I, II ve III

3. Aşağıdakilerden hangisi iletişimde yapılan hatalardan biri değildir?

- A) Mete'nin konuşma sırasında göz teması kurması
B) Leyla'nın arkadaşlarına kötü lakap takması
C) Hüseyin'in konuşma sırasında sürekli söze karışması
D) Meryem'in oyun oynarken arkadaşlarına sürekli emir vermesi

4.

Ben dilini kullanarak hem kendimizi daha iyi ifade etmiş hem de karşımızdakini kırmamış oluruz.

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisi “ben dili” ne örnektir?

- A) Dikkatini derse vermiyorsun.
B) Çok fazla gürültü ediyorsun.
C) Bu davranışın beni çok üzdü.
D) Odanda kedi yavrusunu kaybetse bulamaz.

5. Aşağıdakilerden hangisi iyi bir dinleyicinin özelliklerinden değildir?

- A) Konuşmanın bazı yerlerinde not alır.
B) Dikkatli bir şekilde konuşmacıyı dinler.
C) Konuşmacıya ara sıra soru sorar.
D) Sohbeti bitirmek için aceleci davranır.

6.

Buna göre iletişimde “sen dili”nin kullanılması;

- I. çatışma,
II. engellenme,
III. uzlaşma

durumlarından hangilerine yol açar?

- A) I ve II B) I ve III
C) II ve III D) I, II ve III

7.

Aile içi sorunların çözümünde dikkat edilecek kurallar:

- Duygu ve düşünceler olduğu gibi abartılmadan ortaya konulmalıdır (Bu tutuma kendine güvenli ve kendine saygılı tutum diyoruz. Bu tutum içinde olan kişiler hem kendilerine hem de başkalarına saygı gösterirler.)
- Duygu ve düşünceler, ne az ne eksik, olduğu gibi ifade edilmelidir; karşısındakinin ne beklediğine ya da en mükemmel olması gerektiğine göre ifadeler aranmamalıdır.
- Belirli bir zaman konusu içinde ancak bir çatışma üzerinde durulmalı, başka çatışma konuları konuya katılmamalıdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi verilen kurallara uygun bir ifade değildir?

- A) Hem geç kalıyorsun hem de bana yardım etmiyorsun.
B) Beni anlamamı bekliyorum.
C) Sınavdan düşük not aldığın için üzgünsün.
D) Yemeğini bitirirsen televizyon izleyebilirsin.

8. **Aşağıdakilerden hangisi olumlu iletişim için yapmamız gerekenlerden birisidir?**

- A) Alay etmek
B) Ön yargılı davranmak
C) Ben dili kullanmak
D) Sen dili kullanmak

9.

Salih, sınıfına girdiğinde arkadaşı Furkan'ın kendisine karşı kırgın davrandığını fark eder.

Buna göre Furkan'ın aşağıdaki davranışlardan hangisini yapması sorunun çözümünde daha etkili olabilir?

- A) Aldırış etmemesi
B) Nedenini sorması
C) Görmezden gelmesi
D) Ters davranması

10.

Mehmet, teneffüste top oynamaya arkadaşı Fatih'i çağırmış ancak Fatih hasta olduğu için oynamak istememiştir. Bunun üzerine Mehmet, bir daha onunla oynamayacağını söyleyerek arkadaşı Fatih'e küsmüştür.

Bu olayda Mehmet'in;

- I. Empati kuramama,
II. Sen dili kullanma,
III. Lakap takma

iletişim hatalarından hangilerini yaptığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III

11.

Etkin dinlemenin iletişimde önemli bir yeri bulunmaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin etkin dinlemede dikkat edilecek hususlardan biri olduğu söylenemez?

- A) Son sözü söylemek için çabalamak
B) Göz teması kurmak
C) Dikkatini konuşmacıya vermek
D) Söz kesmemek

12.

Etkin dinleme ile ilgili birçok atasözü söylenmiştir.

Buna göre,

- I. Söz gümüşse sükût altındır.
II. İki dinle, bir söyle.
III. Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır.

atasözlerinden hangileri etkin dinleme ile ilişkilendirilebilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

1.

Adakuş Kahvehanesi Çay Fiyat Listesi

Çay ver lan	3,00 TL
Çay ver	2,00 TL
Çay gönder	1,75 TL
Çay versene	1,50 TL
Çay alabilir miyim?	1,25 TL

Zeynel Bey

lütfen bir çay alabilir miyim?

1,00 TL

Sen zahmet etme

Zeynelciğim ben alırım

0,75 TL

Görselde iletişimle ilgili;

- I. Olumlu iletişim,
- II. Güzel söz söyleme,
- III. Sen dili

kavramlarından hangilerinin önemi vurgulanmıştır?

A) Yalnız I	B) I ve II
C) II ve III	D) I, II ve III

İSEM YAYINCILIK

3.

İletişimi etkin bir şekilde sürdürmek için sözel ve sözel olmayan iletiler uyum içerisinde olmalıdır. İletişimdeki pek çok sorun, sözlerin davranışlara aykırı olması nedeniyle ortaya çıkmaktadır. Örneğin “Bundan sonra yüksek sesle konuşmayacağım.” diyen babanın bağırarak konuşması bir iletişim sorunudur. İletişim sorunları ise ...

Parçanın gidişatına uygun olarak “...” ile gösterilen bölüme aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Zamanla saygının yitirilmesine neden olur.
- B) Farklı sorunları beraberinde getirir.
- C) Çatışmayı arttırabilir.
- D) Empati duygusunu güçlendirir.

4.

İzmir Orman Bölge Müdürlüğü, yılın son günlerinde geleksel hâle getirdiği büyük ilgi gören “Yeni Yıla Ağaç Keserek Değil, Fidan Dikerek Girelim” projesi kapsamında 10 bin çeşit ücretsiz fidan dağıttı.

Fidanlardan alan 10 yaşındaki Selim, “Yeni yıla ağaçla birlikte girmekten mutluyum. Bu benim dikeceğim ilk fidanım olacak.” dedi. Ardından ağaç dikme etkinliğine katıldığı için rozet aldı.

Selim okula rozetini takarak geldi ve ağaç dikmenin önemi ile ilgili pek çok kişiye örnek oldu. Selim gibi rozete sahip olmak isteyen arkadaşları ağaç dikme etkinliklerine katılmaya başladı.

Buna göre Selim’in iletişim yönteminin;

- I. Olumlu örnek oluşturduğu,
- II. Farkındalık yarattığı,
- III. Çatışmaya ortam hazırladığı

sonuçlarından hangilerini doğurduğu söylenebilir?

A) Yalnız I	B) I ve II
C) II ve III	D) I, II ve III

5. İletişimi olumlu etkileyen birçok unsur vardır. Mesela bir insana gülümsemek, tatlı dilli olmak, kırılcı ve kaba konuşmamak bunlar arasında yer almaktadır. Ayrıca günlük hayatta ben dilini de sıkça kullanmalıyız.

Verilen bilgilerden hareketle aşağıdaki ifadelerden hangisinin iletişimi olumlu etkilediği söylenemez?

- A) İyi ki varsın, Eren!
B) Türkan Hanım bugün ne kadar güzelsiniz.
C) Eve her zaman geç geliyorsun!
D) Dün seni sinemada göremeyince endişelendim.

6. Etkili iletişim, hem doğru dinlemeye hem de doğru konuşmaya bağlıdır.

Buna göre Sibel Öğretmen'in sosyal bilgiler dersinde "Fetret Devri" konusunu anlatırken aşağıda yaşanan durumlardan hangisi etkili iletişime örnek oluşturmaz?

- A) Ece'nin, öğretmen ders anlatırken sürekli araya girerek sorular sorması
B) Ahmet'in öğretmen ders anlatırken öğretmeni ile göz teması kurması
C) Derste Sibel Öğretmen'in, liderliğin önemini örneklerle açıklaması
D) Kader'in "Fetret" kavramını öğretmenine sorması

7. Etkili iletişimin en önemli unsurlarından biri de karşımızdaki kişinin içinde bulunduğu durumu anlamaya çalışmaktır. İletişimde bu duruma empati adı verilmektedir. Örneğin okulda çok önemli bir proje ödevi sunum gününde hastalanan ve okula gelemeyen Mehmet'in grup arkadaşlarından bir empati cümlesi duyması ona iyi gelecektir.

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisi Mehmet'in duymak istediği ifade olabilir?

- A) Biz bu ödevi sensiz de halledebiliriz.
B) Grubunu yalnız bırakmak istemediğini biliyoruz.
C) Boşver Mehmet, önümüzdeki ödevlerde halledersin.
D) Merak etme Mehmet, çabucak iyileşirsin.

8. "...Açık sözlü ol! Her sözü üstüne alma! Gördüğünü söyleme, bildiğini bilme, sözünü unutma, sözü söz olsun diye söyleme. Bizler nefreti eritmek, muhabbetin asaletini dünyaya duyurmak için çıktık yola. Bu yolda utanacak bir şeyimiz yoktur oğul! Muhabbet yolunun gizlisi saklısı yoktur oğul ama altının değerini sarraf bilir. Sözünü muhababına göre ayarlayasın oğul. Cahilin karşısında altınlarını çamura atmayasın oğul."

Ahmet Şimşirgil, Kayı I s. 28

Yukarıda Şeyh Edebalı'nın Osman Bey'e vasiyeti verilmiştir.

Bu vasiyetlere uyan Osman Bey'in;

- I. Bulunduğu ortama göre uygun konuşma,
II. Ön yargılı olma,
III. Gereksiz sözden kaçınma,
IV. Suçlayıcı davranma

iletişim yöntemlerinden hangilerini kullanması beklenir?

- A) Yalnız I
B) I ve III
C) I, II ve III
D) II, III ve IV

9.

Yukarıdaki görselde Mustafa Kemal'in bir vatandaş ile olan diyalogu verilmiştir.

Görselden hareketle Mustafa Kemal için,

- I. İletişim esnasında göz teması kurmuştur.
II. Muhatabını etkin bir şekilde dinlemiştir.
III. Beden dilini kullanmaya çalışmıştır.

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

2. HAFTA

1. Ünite

10.

İfadeler	İletişimi olumsuz etkileyen davranış türü
1. Boya kalemlerime dokunmanı istemiyorum. Onları hep kırıyorsun.	a. Eleştirmek
2. Ders notlarımı seninle paylaşmak istemiyorum çünkü derste sürekli uyuyorsun.	b. Öğüt vermek
3. Bir daha yatağını toplamadan evden çıkarsan, neler oluyormuş görürsün.	c. Suçlamak
4. Ders çalışma stratejin yanlış, ben olsam yazarak ders çalışırdım.	d. Tehdit etmek

Verilen ifadelerin ilgili olduğu davranış türü ile eşleşmesi aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

	1.	2.	3.	4.
A)	c	a	d	b
B)	a	c	b	d
C)	c	a	b	d
D)	a	b	c	d

11. • Konuşmak ihtiyaç olabilir fakat susmak sanattır.

(Madame de Stael)

- Herkes hayata kendi penceresinden bakıyor. Keşke bir kere de karşı komşusunun penceresinden baksa.

(Bedirhan Gökçe)

- Bir insanın hareketleri, sözlerinden daha yüksek sesle konuşur.

(Dale Carnegie)

Verilen sözler aşağıdaki kavramlar ile eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) Empati kurma B) Beden dili kullanma
C) Etkili dinleme D) Ön yargılı olmak

12.

Sen dili, karşı tarafı suçlayıcı, yargılayıcı ve eleştireci ifadeler içeren olumsuz bir iletişim şeklidir. Sen dili öfke, kızgınlık gibi duygular içerdiği için insanlar arasında anlaşılama, tartışma ve kavga gibi sorunlar meydana gelebilmektedir.

Verilen tanımdan hareketle aşağıdaki örneklerden hangisinde “sen dili”nin kullanıldığı söylenemez?

- A) Çok yanlış davranıyorsun.
B) Derslerini hiç dinlemiyorsun.
C) Ödevlerini sürekli eksik yapıyorsun.
D) Bu işi yapabileceğine inanıyorum.

13.

Etkili iletişim becerileri ile ilgili yapılacak olan konferansta konuşmacı olarak seçilen Arif, konferansa katılacak olan dinleyicilerin seviyelerinin düşük olduğunu, konferansı önemsemeyeceklerini düşünerek konuşmaya başladı. Bu yüzden anlatacağı konuya tam muvafık olmayan Arif, konferans boyunca söyleyeceklerini kâğıda bakarak okuyup sürekli olarak aynı ses tonu ile konuyu anlattı. Bu durumsa dinleyicilerin konferansa olan ilgisini azalttı. Hatta bazı dinleyiciler sıkıldığı için konferansı terk etti.

Verilen metinde iletişimi olumsuz etkileyen, konuşmacıdan kaynaklanan aşağıdaki sorunların hangisinden söz edilmemiştir?

- A) Aynı ses tonu ile sıkıcı konuşma
D) İyi hazırlanmamış konuşma metni
C) Dinleyiciye karşı ön yargılı olma
D) Ön yargılı bir şekilde dinleme

Geçmişten Günümüze Kitle İletişim Araçları

a. Mağara resmi

b. Duman

c. Kitap

d. Tellallar

Ey ahali, duyduk
duymadık demeyin!

e. Gazete

f. Radyo

g. Televizyon

h. Genel ağ

ı. Akıllı telefon

Bu resimde artırılmış gerçeklik bulunmaktadır.

3.

HAFTA

SOSYAL BİLGİLER

1. ÜNİTE

• BİREY VE TOPLUM

7.
Sınıf

MEDYANIN HAYATIMIZDAKİ YERİ

KAZANIMLAR

SB.7.1.3. Medyanın sosyal değişim ve etkileşimdeki rolünü tartışır.

MEDYANIN HAYATIMIZDAKİ YERİ

KAVRAM ÖĞRENİYORUM

Medya: Gazete, dergi, radyo, televizyon, genel ağ gibi kitle iletişim araçlarının tümünü kapsayan ve bu araçlarla iletişimin geçtiği ortamı ifade eden genel bir terimdir.

Sosyal medya: İnsanların genel ağ üzerinden eş zamanlı ve karşılıklı olarak birbirleriyle kurdukları dijital etkileşim ve paylaşım ortamıdır.

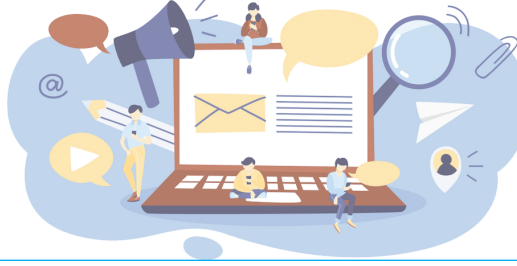
Medya okuryazarlığı: Çeşitli türden (görsel, işitsel, basılı vb.) medya mesajlarına erişebilme, erişilen medyaları eleştirel bakış açısıyla çözümleyip değerlendirebilme ve kendi medya iletişimini üretebilme becerisidir.

Kitle iletişim araçları: Kısa süre içerisinde birbirinden farklı yerlerdeki çok sayıda insana ileti ulaştırılabilen araçlara denir.

Genel ağ: Bilgisayar ağlarının birbirine bağlanması sonucu ortaya çıkan iletişim ağı, diğer adıyla "internet"tir.

Kitle İletişimin Amaçları

- ✓ Haber ve bilgi aktarımı yapmak
- ✓ Halkı bilinçlendirmek
- ✓ Kamuoyu oluşturmak

- ✓ Eğlendirmek
- ✓ Kültürün nesilden nesile geçişine ve gelişmesine katkı sağlamak
- ✓ Eşya ve hizmetlerin tanıtılmasına satılmasına yardımcı olmak

Kitle İletişim Araçlarının Yararları

- Bilgilere kısa sürede ulaşabilmesi
- Çevremiz ve dünya ile ilgili gelişmelerin anında takip edebilmesi
- Eğitim imkânlarına daha kısa sürede ulaşabilmesi
- İnsanların sevdikleriyle daha kolay iletişim kurabilmesi

Kitle İletişim Araçlarının Zararları

- Yanlış kullanımda kişilerin zamanlarını boşa harcamaları
- Teknoloji bağımlılığına neden olması
- Gereksiz ve yalan bilgilerin hızlı bir şekilde yayılması
- Sağlık sorunlarına neden olması

Medya Okuryazarlığı

Amaç:

- ✓ Öğrencinin medya karşısında pasif bir alıcı olmak yerine medyayı okuyabilecek bilince ulaşmasını sağlamaktır. Aynı zamanda ekranda izlediklerini "gerçeklik" ve "kurgu" bakımından ayırt etme becerisi kazandırmaktır.
- ✓ Akıllı işaretler, 23 Nisan 2006 tarihinden itibaren izleyicileri televizyon yayınlarının olumsuz etkilerinden korumak amacıyla Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) tarafından geliştirilmiş bir sembol sistemidir.

RTÜK, ulusal ve bölgesel düzeyde yayın yapan radyo, televizyon ve genel ağ faaliyetlerini düzenlemek ve denetlemekle görevlendirilen kurumdur.

ETKİNLİK 1

Aşağıdaki ifadelerden doğru olanlara “✓”, yanlış olanlara “✗” koyunuz.

	Bilgi	Doğru	Yanlış
1.	RTÜK radyo ve televizyonun faaliyetlerini düzenlemek ve denetlemekle görevlidir.		
2.	Medya kamuoyu oluşturmada çok etkilidir.		
3.	Mektup önemli bir kitle iletişim aracıdır.		
4.	Kitle iletişim araçları görsel, işitsel ve hem görsel hem işitsel şeklindedir.		
5.	İnsanlar tarih boyunca farklı kitle iletişim araçları kullanmışlardır.		
6.	İletişim teknolojileri zamanla gelişmiştir.		

ETKİNLİK 2

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun kavramları yerleştiriniz.

kitle

dil

RTÜK

kamuoyu

1.	Televizyonda izleyeceğimiz programların yaş grubumuza uygun olup olmadığı konusunda bizleri uyarır.
2.	Kısa süre içinde birden fazla insana haber ulaştıran televizyon, gazete ve radyo gibi araçlara iletişim araçları denir.
3.	Kitle iletişim araçları oluşturmada oldukça etkilidir.
4.	Medya araçları genellikle yozlaşmasına neden olmaktadır.

ETKİNLİK 3

Verilen akıllı işaretlerin anlamlarını altındaki kutucuklara yazınız.

1. Gazete, dergi, radyo, televizyon ve genel ağ gibi kitle iletişim araçlarının tümünü kapsayan genel kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Medya
B) Basın
C) Telif
D) Yayın

2. Aşağıda verilen örneklerden hangisi kitle iletişim araçlarının faydaları arasında gösterilemez?

- A) Ahmet'in ödevini bilgisayardan araştırması
B) İsmail Bey'in yeni tedavi yöntemlerini genel ağdan takip etmesi
C) Salih'in telefonda fazla vakit geçirdiği için göz derecesinin yükselmesi
D) Mehmet'in dünyadaki gelişmeleri gazeteden okuması

3. Günümüzde televizyon, ülkeler hatta kıtalar arası kültürel alışverişin önemli bir aracı hâline gelmiştir.

Yukarıda televizyon ile ilgili verilen bilgiye bakarak kitle iletişim araçları için;

- I. bilgileri kısa sürede yaydığı,
II. insan sağlığına zararlı olduğu,
III. dünyanın farklı bölgelerinden bizi haberdar ettiği

ifadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

4. Aşağıda verilen iletişim araçlarından hangisi diğerlerine göre daha önce kullanılmıştır?

- A) Telefon
B) Radyo
C) Bilgisayar
D) Televizyon

5. Kitle iletişim araçlarının en yaygın işlevi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eğlence programlarını yayınlamaları
B) Çocukların oynayacağı oyunlara yer vermeleri
C) Toplumda kamuoyu oluşturmaları
D) Yarışma programlarını düzenlemeleri

6. Günümüzün sanal ortam kullanıcıları tarafından bir alışkanlık hâline gelen sosyal medya kullanımı, her kültürden ve her kesimden geniş kitlelerin sosyal taleplerine yanıt verirken aynı zamanda bu ortamı eleştirenlerin odak noktasında bulunmaktadır.

Buna göre sosyal medya kullanımıyla ilgili olarak,

- I. Farklı kültürden insanların bir araya geldiği bir ortamdır.
II. İnsanların sosyal ihtiyaçlarına etki eder.
III. Herkes tarafından kabul görülür.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III